

Wolność

Na podstawie opowiadania Katarzyny Terechowicz i Wojciecha Cesarza „Burza”

z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”

(materiały: ww. zbiór opowiadań, duże kartki papieru, flipchart, pisaki)

Zadania dla nauczyciela:

Przeczytaj opowiadanie Katarzyny Terechowicz i Wojciecha Cesarza „Burza” z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”.

Byłoby dobrze, gdyby uczniowie mogli w domu przeczytać sami to opowiadanie, a potem nauczyciel przeczytałby je głośno na lekcji.

Przeczytaj też książkę Ericha Fromma „Ucieczka od wolności”.

Cele lekcji:

1. Uświadomienie uczniom czym jest WOLNOŚĆ, jaka jest jej definicja, co ona oznacza, że istnieje wolność „do...” i wolność „od...”, że nasza wolność nie może ograniczać wolności innych osób lub innych istot.
2. Pokazanie, jakie są korzyści praktykowania, a jakie skutki zaniechania wolności.
3. Pokazanie wielu aspektów wolności, jej praktykowania wspólnie z innymi wartościami.
4. Ćwiczenie umiejętności dyskusji – stosowania argumentów, kulturalnego odpięcia argumentów przeciwnej strony.
5. Ćwiczenie wypowiedzi publicznych.
6. Ćwiczenie uważnego słuchania.

Przebieg lekcji:

1. Przeczytanie uczniom opowiadanie „Burza”.
2. Opowiedzenie tekstu przez chętnych uczniów.
3. Uzupełnienie treści przez resztę klasy.
4. Dyskusja.

Dyskusja:

O czym jest opowiadanie, o jakiej wartości?

Uwaga! Może pojawiać się wiele wypowiedzi, zapiszmy je wszystkie na tablicy.

Czym jest wolność? (Na tablicy wypisujemy wszystkie propozycje, układamy definicję wolności.)

Ćwiczenie 1. Wspólnie scharakteryzujemy Piotrka zapisując cechy jego charakteru na tablicy. Wymieniając jakąś cechę uzasadnijmy ją przykładem lub cytatem z tekstu np.:

- Był niezależny, cenił wolność bez ograniczeń.
- „Uważał, że każdy może robić to, na co ma ochotę i nie znosił tych wszystkich durnych zasad, które inni próbowali mu narzucić.”
- Był porywczy, niecierpliwy, wulgarny, zادیorny.
- Np. czekając na lody krzyczał: „Co za baran siedzi w tej cholernej budzie!
- (...) Mam już dość tego piep... czekania!” (...) „Jest chyba wolność słowa? – rzucił zادیornie Piotrek.
- Był pogardliwy wobec innych, samolubny, egoistyczny, zarozumiały.

Ćwiczenie 2. Przeprowadźmy sąd na Piotrkim – z obrońcą, oskarżycielem i sędzią. Podzielmy klasę na trzy grupy: jedna będzie bronić Piotrka, druga oskarżać, reszta klasy będzie sędzią. Analizując wszystkie aspekty sprawy zastanówmy się nad postępowaniem Piotrka.

Jego wina była bezsprzeczna – naraził siostrę, siebie i ratowników na śmiertelne niebezpieczeństwo. Ale miał wolność wyboru. Zdecydował się, nie poddając się ograniczeniom (zaleceniom wujka, przestrogom górala, prognozie pogody), wyruszyć na niebezpieczny szlak.

Zadaniem obrońcy będzie wykazanie, że w imię wolności – wielkiej wartości, o którą nawet wybuchają wojny – Piotrek mógł zachować się nierozważnie. Oskarżyciel ma wykazać ograniczenia wolności, a sędzia – ocenić, czy dążenie do wolności może być okolicznością łagodzącą.

- Czy wolno mu było tak się zachować?
- Co to znaczy być wolnym?
- Czy wolność ma ograniczenia?
- Dlaczego?
- Jakie są przykłady ograniczenia wolności?
- Jakie są warunki wyborów?
- Dlaczego nie możemy być absolutnie wolni?
- Czy to dobrze, czy źle?
- Jakie wartości są jeszcze potrzebne, by można było być wolnym i respektować wolność innych?

Sędzia wydaje wyrok.

Uczniowie wspólnie przygotowują definicję wolności – sentencję „wyroku”.

Wolność jest prawem decydowania zgodnie z własną wolą. Właściwie rozumiana – ma jednak swoje ograniczenia.

Żyjąc w społeczeństwie i na wspólnej planecie nie mamy prawa do robienia wszystkiego, na co tylko przyjdzie nam ochota. Nie można realizować własnej wolności kosztem innych - nie wolno nam ich krzywdzić ani łamać ich prawa do wolności, musimy uwzględniać także ich dobro, preferencje i interesy.

Filozof Erich Fromm w książce „Ucieczka od wolności” wprowadził rozróżnienie: wolność do ... (do myślenia, wypowiedzania się, wyboru przyjaciół lub form spędzania wolnego czasu itd.) oraz wolność od ... (od niechcianego uczestniczenia w czyichś działaniach i ponoszenia ich skutków – np. hałasu, dymu tytoniowego czy prostackiego języka, niemądrych, ryzykownych zachowań, którymi możemy spowodować nieszczęście nie tylko na siebie samych, ale też wywołać przykre konsekwencje dla innych osób).

Fundamentem wolności jest szacunek – wobec innych i wobec siebie, a jej niezbędnym elementem - odpowiedzialność.